

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ *КАРЛО БИЈЕЛИЦКИ* У СОМБОРУ
ЗА 2025. ГОДИНУ

Градска библиотека „Карло Бијелицки” Сомбор.....	2
Библиотечка статистика за 2025. годину.....	2
Чланови	2
Коришћење фондова и услуга	2
Принављање грађе	3
Електронска обрада библиотечко-информационе грађе у Cobiss програму	4
COBISS3 едукација - курсеви одржани у БМС Нови Сад	5
Дигитализација грађе	5
Матично одељење.....	6
Научно одељење	8
Завичајно одељење	9
Позајмно одељење за одрасле	11
Дечје одељење	23
Одељење за културно-образовне програме и подстицање читања	25
Програми сталног стручног усавршавања.....	26
Конференције, стручно-научни скупови, сајмови.....	26
Библиотекарско друштво Србије	28
Делатности и услуге.....	30
Издавачка делатност	30
Часопис за културу Домети.....	30
Књижара	32
Књиговезница	33
Књиге на кућну адресу.....	33
Програмски садржаји	33
Филмски програм.....	35
Манифестације	36
Сарадња са установама, удружењима и невладиним организацијама	38
Финансирање текућих инвестиција	39
Управни и Надзорни одбор библиотеке	40

Извештај о раду за 2025. годину

Градска библиотека „Карло Бијелицки” Сомбор

Програме и пројекте библиотеке у 2025. години финансирао је оснивач средствима за основну делатност уз подршку Министарства културе и информисања Републике Србије и Покрајинског секретаријата за културу јавно информисање и односе са верским заједницама АП Војводине. Ове институције подржале су набавку техничке опреме, публикација и издавачку делатност.

Библиотечка статистика за 2025. годину

Чланови

У библиотеку се прошле године први пут учланио или је обновило своје чланство 4280 корисника, 2572 женског и 1708 мушког пола, односно 6 % укупног становништва Сомбора. Предшколци, ученици основних и средњих школа чине заједно са студентском популацијом 60,9 % укупног чланства. Поменути проценти добијени су посматрањем односа броја чланова и броја становника који је добијен последњим пописом становништва из 2022. године. Право на потпуно бесплатно коришћење библиотечких фондова и услуга имала су деца предшколског узраста и ученици првог разреда основне школе, корисници социјалне помоћи те незапослени брачни парови и њихова деца. Повлашћено чланство, уз симболично плаћање израде чланске карте, имали су старији од 65 година, незапослена лица, даваоци крви и особе са инвалидитетом и посебним потребама.

Коришћење фондова и услуга

У 2025. години читаоци су позајмили 47153 књиге (обрт фонда 0,13) и 169 примерака новина и часописа. Статистика бележи 3592 посете програмима, промоцијама и радионицама које су организоване у библиотеци. Овај број обухвата и посете разних стручних и туристичких група. Важно је напоменути да је корисницима од пре пар година омогућен WiFi, бежична рачунарска локална мрежа, тако да је број интернет-сесија на корисничким лаптоп рачунарима и паметним телефонима далеко већи, али још није обухваћен библиотечком статистиком.

Аутоматизација позајмице библиотечко-информационе грађе на Позајмном одељењу за одрасле кориснике и Дечјем одељењу омогућила је читаоцима да од куће, помоћу рачунара, преко COBISS/OPAC-а, а у оквиру сервиса Моја библиотека, резервишу

или продуже позајмицу књига. Било је 896 посета овог типа током којих су обављене 3423 трансакције, резервације или продужења позајмице грађе. Иначе, читаоци су могућност резервације наслова за које су били заинтересовани користили 2533 пута, а могућност продужења рока позајмице 7347 пута. Међубиблиотечком позајмицом, за потребе одређених корисника, набављено је из других библиотека у Републици Србији 38 библиотечких јединица. Сомборска библиотека је другим библиотекама у Србији дала на привремено коришћење из својих фондова 29 библиотечких јединица. Регистровано је 28353 посета (17739 корисника) интернет презентацијама библиотеке, од тога 24421 посете (14868 корисника) сајту библиотеке (www.biblioso.org.rs), 2088 посета (1285 корисника) интернет презентацији Дечјег одељења (www.biblionica.rs) и 1844 посета (1586 корисника) сату Књижаре (www.knjizarakb.rs). Фејсбук странице библиотеке прати: Фејсбук страница Библиотеке: 3294 одраслих особа, Фејсбук страница Дечјег одељења: 2205 деце, Инстаграм 1579 особе. Сомборски књижевни фестивал прати 885 особа путем Фејсбука и 537 особа путем Инстаграма. Часопис Домети на Фејбук страници прати 928 особа.

Библиотека је за све заинтересоване грађане и децу организовала укупно 289 програмских садржаја и разних активности, 191 за одрасле кориснике и 98 за децу у градским одељењима, а 19 за децу у сеоским огранцима. Програме и активности је пратило или у њима учествовало 3592 посетиоца разних узрста у граду и 380 у огранцима. На крају 2025. године библиотека располаже, по инвентару, књижном фондом у коме се налази 342776 књига (5 књ. по становнику): 273209 на српском, 58139 на мађарском и 11 428 књига на осталим језицима. У фонду серијских публикација (електронском каталогу) чувају се примерци и годишта 491 наслова часописа, новина, недељника и магазина на српском, мађарском, немачком и осталим језицима, који су обрађени у оквиру 4220 инвентарних јединица. Фонд некњижне грађе каталогизован је у оквиру 265 записа и 349 јединица електронске и некњижне грађе (211 примерка CD/DVD-а, 28 штампаних музикалија, 19 примерака картографске грађе, 1 кутија с коцкама, 2 играчке и 4 публикације вишеверсне грађе).

Принављање грађе

Књижни фонд увећан је током године за 4424 књиге. Средствима које су обезбедили оснивач и Покрајински секретаријат за културу купљено је 1567 књига; Министарство културе Републике Србије откупило је 727 примерка нових наслова, а 2130 књига су поклонили издавачи, аутори, грађани Сомбора и других места. Фонд некњижне грађе увећан је за 6 примерка. Библиотека је примала бројеве 38 наслова серијских публикација; 37 за одрасле читаоце и 1 за децу. Библиотека је издавач часописа за културу *Домети*.

Новине и часописи у 2025. години

Куповина: 7

Размена за *Домете*: 16

Сопствено издање: 1

Поклон: 14

За све огранке (14) библиотека је куповала по један примерак Сомборских новина. Серијске публикације које у виду поклона стигну једном, или стижу спорадично, не обрађују се.

Електронска обрада библиотечко-информационе грађе у Cobiss програму

Библиотека ГБСО, заједно са још 275 библиотека у Cobiss систему, као пуноправна чланица националног библиотечко-информационог система са узајамном каталогизацијом, активно учествује у систему узајамне библиографско-каталожке базе података COBIB.

У свим локалним базама података у мрежи Cobiss.net налази се преко 53 милиона библиографских јединица и више од 38 милиона записа.

У 2025. години на обради библиотечко-информационе грађе, користећи нову апликацију програма Cobiss/Cat и програмске подршке Cobiss/Lib, радило је пет библиотекара са лиценцом L1 и свим потребним, појединачним дозволама за узајамну каталогизацију монографских публикација, креирање збирних записа и записа за изведена дела, каталогизацију саставних делова, континуираних извора као и некњижне и антикварне грађе. Имплементацијом нормативне контроле личних имена у систему COBISS.SR омогућено је извођење поступака у раду са нормативним записима. Настављено је уношење, у електронски каталог, библиотечко-информационе грађе која се налази у лисном каталогу (стари књижни фонд).

Све наведене дозволе укључују и привилегије за преузимање записа из других узајамних библиографских база података у мрежи Cobiss.net и других страних база података.

У Cobiss систему ради библиотекар-информатичар са лиценцом L2 за узајамну каталогизацију и посебним дозволама за приступ електронској бази у свим сегментима система, на нивоу одговорности администратора, за самостално управљање корисничким именима и привилегијама, дефинисање и одржавање локалних података о фонду, разрешавање локалних библиографских записа као и ажурирање кодираних вредности за потребе шифрарника локалне апликације базе ГБСО, у оквиру платформе Cobiss.

У оквиру локалних апликација велика пажња посвећена је уједначавању уноса и приказу локалних података који су намењени крајњим корисницима. Уједначеност је у великој мери обезбеђена форматом COMARC/H за податке о фонду.

У сегменту Cobiss/Lib – Позајмица, на Дечјем и Одељењу за одрасле кориснике, раде библиотекари са лиценцом и стеченим привилегијама и библиотекари којима су, у оквиру корисничког имена, додељене привилегије за рад у аутоматизованом поступку позајмице.

Свим корисницима библиотеке на располагању је нова апликација Cobiss Plus, унапређено окружење у оквиру *Моја библиотека*, која омогућава слободан приступ и претрагу релевантних информација о расположивој библиотечко-информационој грађи у заједничком каталогу библиотека COBIB, локалним базама библиотека COLIB и већини других база. Корисници имају на располагању и бесплатну апликацију mCOBISS, верзију Cobiss+, која користи предности мобилних уређаја који раде на Android и iOS оперативним системима.

На крају 2025. године у бази ГБСО укупно је креирано, допуњено и преузето из узајамне библиографске базе 109615 библиографских записа за све врсте публикација. Од тога 17434 креираних, 92181 преузетих, 829 нормативних записа, 4314 библиографских јединица серијских публикација и 214 записа електронске и некњижне грађе, односно 196594 библиографске јединице.

Платформа Cobiss система

Четврту генерацију програмске опреме за аутоматизацију библиотечког пословања, коју IZUM развија и одржава, представљају интернет апликације Cobiss/Cat и Cobiss/Lib.

Сегмент Каталогизација у овој генерацији постао је самостална апликација, док Cobiss/Lib укључује осталих осам сегмената.

Све библиотеке, чланице националног библиотечко-информационог система прешле су, са COBISS3 који је био у употреби 25 година, на четврту генерацију апликација од 2025. године.

COBISS3 едукација - курсеви одржани у БМС Нови Сад

1. Урош Бузацић, курс-Фонд у Cobiss систему/Монографске публикације.

Дигитализација грађе

У дигиталној онлајн бази Градске библиотеке Карло Бијелицки похрањено је 68941 страница новина и часописа из богате Збирке периодике. На вебсајту библиотеке доступно је 18 наслова периодике на српском и мађарском језику.

Треба напоменути да библиотека нема запосленог на пословима дигитализације, па је захваљујући ангажовању једног лица на привременим и повременим пословима

настављена дигитализација Сомборских новина и ове године база је богатија за осам годишта.

Допуњава се и база Часописа за културу *Домети*, која тренутно броји 255 дигиталних страница.

Поред скенираних, на сајту су доступна и издања из богате издавачке продукције Библиотеке.

Матично одељење

Градска библиотека „Карло Бијелицки“ у Сомбору је матична библиотека Западнобачког округа у коме је регистровано, поред матичне установе, 67 библиотека и библиотечких јединица: 3 јавне општинске, 53 школске (39 основношколских и 14 средњошколских), 7 специјалних библиотека, 3 библиотеке у предузећима општег типа и 1 месна или друга јавна библиотека. У Матичном одељењу запослен је један дипломирани библиотекар.

Каталожко-библиографска обрада библиотечко-информационе грађе и извора аутоматизована је у складу са стандардима у матичној библиотеци у Сомбору, у јавним општинским библиотекама у Апатину, Кули и Оџацима, у библиотеци Основне школе „Жарко Зрењанин“ у Апатину и у библиотеци Немачког удружења „Адам Беренц“ у Апатину.

Библиотеке у Сомбору и Кули чланице су система узајамне каталогизације COBISS3, а јавне библиотеке у Апатину и Оџацима као и библиотека ОПШ „Жарко Зрењанин“ у Апатину користе програм WINISIS. Библиотека удружења „Адам Беренц“ користи специфичан програм прилагођен њиховим потребама. Неколико школских библиотека и библиотека Месне заједнице „Нова Црвенка“ користе у свом раду локалне програме који не одговарају сасвим стандардима струке, али задовољавају њихове потребе.

Позајмица грађе и корисничка база аутоматизоване су у Градској библиотеци у Сомбору и Народној библиотеци у Кули.

Сомборска библиотека, једина у нашем округу, има уређену збирку старе и ретке грађе која је законски заштићена као културно добро и завичајну збирку организовану као засебно одељење у којем ради један дипломирани библиотекар.

Вођење библиотечке статистике важан је део послова матичности – показује тренутно стање у делатности и омогућава доношење учинковитих стратегија и планова развоја. Она се ради на месечном нивоу за одељења и огранке сомборске библиотеке и на годишњем нивоу за све остале библиотеке и библиотечке јединице у округу. У ту сврху сачињен је онлајн програм прикупљања и ажурирања података Мрежа библиотека Србије.

Матично одељење извршило је 24 надзора над стручним радом библиотека:

1. ОСНОВНА ШКОЛА „ЛАЗА КОСТИЋ“ ГАКОВО

2. ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР СОМБОР
3. МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА НОВА ЦРВЕНКА
4. СРЕДЊА СТРУЧНА ШКОЛА ЦРВЕНКА
5. ОСНОВНА ШКОЛА „ВУК КАРАЏИЋ“ ЦРВЕНКА
6. ОСНОВНА ШКОЛА „АЛЕКСА ШАНТИЋ“ АЛЕКСА ШАНТИЋ
7. ОСНОВНА ШКОЛА „БРАТСТВО-ЈЕДИНСТВО“ СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
8. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „БАМБИ“ КУЛА
9. НАРОДНА БИБЛИОТЕКА КУЛА
10. ОСНОВНА ШКОЛА „МОША ПИЈАДЕ“ БАЧКИ БРЕГ
11. ОСНОВНА ШКОЛА „ОГЊЕН ПРИЦА“ КОЛУТ
12. ОСНОВНА ШКОЛА „22.ОКТОБАР“ БАЧКИ МОНОШТОР
13. ОСНОВНА ШКОЛА „БРАТСТВО-ЈЕДИНСТВО“ БЕЗДАН
14. НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „МИОДРАГ БОРИСАВЉЕВИЋ“ АПАТИН
15. ОСНОВНА ШКОЛА „ЈОЖЕФ АТИЛА“ БОГОЈЕВО
16. ОСНОВНА ШКОЛА „БОРА СТАНКОВИЋ“ КАРАВУКОВО
17. ОСНОВНА ШКОЛА „КОСТА СТАМЕНКОВИЋ“ СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
18. НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „БРАНКО РАДИЧЕВИЋ“ ОЦАЦИ
19. ОСНОВНА ШКОЛА „МАРКО ОРЕШКОВИЋ“ БАЧКИ ГРАЧАЦ
20. ОСНОВНА ШКОЛА „НИКОЛА ТЕСЛА“ БАЧКИ БРЕСТОВАЦ
21. ОСНОВНА ШКОЛА „КИШ ФЕРЕНЦ“ ТЕЛЕЧКА
22. ОСНОВНА ШКОЛА „НИКОЛА ТЕСЛА“ КЉАЈИЋЕВО
23. ОСНОВНА ШКОЛА „ИВАН ГОРАН КОВАЧИЋ“ СОНТА
24. ОСНОВНА ШКОЛА „КИШ ФЕРЕНЦ“ СВИЛОЈЕВО

Стручна помоћ у раду пружена је библиотекарима 22 пута, најчешће телефоном и мејлом.

Када је реч о стручним скуповима у нашој земљи и у иностранству, библиотекари сомборске библиотеке учествовали су у раду Библиотекарског друштва Србије кроз њене форуме, секције, скупштину и 22. конференцију БДС-а у Суботици. Радови наших колега представљени су на Стручно-научном скупу Заједнице матичних библиотека Србије у Пироту и на Жичком сабору библиотекара у организацији Народне библиотеке “Стефан Првовенчани” у Краљеву.

Матично одељење организовало је у просторијама Сомборске библиотеке одржавање акредитованог семинара *Где је та књига?: рад са тинејџерима на промоцији читања* за све стручне раднике у сомборској библиотеци и у јавним библиотекама у Апатину и Кули. На тај начин испунили смо своју законску обавезу да имамо, свако, по шест бодова годишње у сврху сталног стручног усавршавања. Ауторке семинара су Милица Матијевић и Елизабета Георгиев. Укупно је учествовало 40 полазника. Руководство Народне библиотеке из Оцака организовало је један акредитовани семинар (6 бодова) само за своје раднике.

Сомборска библиотека није имала у 2025. години кандидата за полагање стручног испита у библиотечко-информационој делатности.

Библиотекарка матичног одељења присуствовала је 13.03.2025. године састанку матичара у Библиотеци Матице српске у Новом Саду и 22. конференцији БДС-а у Суботици. Одељење за матичне послове, организовано са колегама, сваке године посети Међународни сајам књига у Београду.

Народне књижнице и читаонице Поред градских одељења, Библиотеку чине и стационирани огранци у четрнаест села на подручју града Сомбора. У 2025. години огранци су обављали своју делатност по устаљеној организационој шеми. Седморо књижничара раде у по два огранка, а сваки од њих отворен је за кориснике три дана у недељи и прве суботе сваког другог месеца.

Научно одељење

Научно одељење чине Одељење за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе и Одељење за стручну литературу и референсну збирку и периодику. Научно одељење представља центар стручне обраде библиотечко-информационе грађе. Библиотекари запослени на овом одељењу врше каталожко-библиографску обраду свих врста библиотечко-информационе грађе која се даље дистрибуира по одељењима и огранцима Библиотеке. При обради се поштују законски прописи и међународни библиографски стандарди. Процес обраде је аутоматизован и обављају га библиотекари са одговарајућим лиценцама у систему узајамне каталогизације COBISS. У складу са принципом отворености и доступности за кориснике сви библиографски записи су видљиви у локалном и узајамном електронском каталогу, а фондови лако претраживи преко апликација за рачунаре и мобилне уређаје.

Одељење за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе координира набавку свих врста библиотечко-информационе грађе. Грађа је принављана путем поклона, куповине, размене, средстава оснивача, Конкурса за суфинансирање набавке књига и других публикација за јавне општинске и градске библиотеке у АП Војводини и откупа Министарства културе Републике Србије и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама. При избору се водило рачуна о потребама корисника и актуелности, уз континуирано праћење најновије издавачке продукције.

Библиотекари запослени на Научном одељењу омогућавали су коришћење фонда стручне књиге, легата, референсне збирке и периодике у читаоницама.

Током 2025. године Научно одељење је имало 2289 посета корисника различитих категорија – запослени (највећи број корисника), студенти, пензионери, ученици основних и средњих школа, самосталне занатлије и предузетници и незапослени. Коришћена је 561

јединица библиотечко-информационе грађе. Посете читаоницама и коришћење фонда стручне књиге евидентирају се у сегменту COBISS Позајмица.

Научно одељење су у октобру посетили ученици градских средњих школа са циљем упознавања са фондом стручне књиге, предностима коришћења читаоница и уопште значајем једне градске библиотеке:

- Ученици који током школовања бораве у Дому ученика средњих школа, предвођени васпитачима Сашом Рончевић и Вандом Комарчевић.

- Ученици првог разреда Средње школе „Свети Сава“.

- У септембру и децембру је на нашем одељењу организована стручна пракса студената основних академских студија Педагошког факултета у Сомбору на студијском програму Дипломирани библиотекар.

Члановима Библиотеке доступна је и услуга међубиблиотечке позајмице. Из нашег фонда, а за потребе корисника других библиотека из Србије и региона, позајмљено је 29 јединица библиотечко-информационе грађе. За потребе наших корисника позајмљено је 38 јединица библиотечко-информационе грађе из других библиотека и установа у Републици Србији и региону. Грађа наручена путем услуге међубиблиотечке позајмице достављана је у физичком (достава курирском службом Пост-експрес) и у електронском облику (скенирани текст, дигиталне фотографије).

Завичајно одељење

У 2025. години фонд Завичајног одељења увећан је за 133 нове књиге (107 библиографских записа; 133 библиографских јединица), тако да на крају године, по инвентару, поседује 7217 публикација.

Библиотечка грађа, набављена путем обавезног примерка, куповине и поклона, електронски је обрађена и уврћена у фонд.

Електронском обрадом старог фонда, у 2025. години, обухваћено је 104 публикације односно 137 библиографских јединица. Рекаталогизовани су Школски извештаји штампани од 1874. до 1973. године.

Поред редовног коришћења грађе из Завичајног фонда у читаоници Библиотеке, велики број библиотечких услуга спроведен је путем електронског и телефонског контакта.

Индивидуалне и групне посете, биле су заступљене и у 2025. години. Група ученика Средње техничке школе у Сомбору, присуствовала је представљању Легата и књижевног стваралаштва Мирослава Јосића Вишњића (20. новембар). Програм, чији је повод био обележавање деценије од смрти писца, водила је Марија Чачић. Легат су у овој години посетили књижевници Маринко Арсић Ивков и Александар Јерковић након гостовања у

Српској читаоници поводом НИН-ове награде (25. април). Добитник овогодишње књижевне награде „Мирослав Јосић Вишњић“, Вук Вучковић, и његови пријатељи, такође су посетили Легат (20 октобар). Групе ученика основношколског узраста посећивале су Легат током Дечје недеље (од 6. до 12. октобра). Група студената библиотекарског смера Педагошког факултета у Сомбору боравила је на Завичајном одељењу на стручном представљању грађе и специфичности овог одељења (10. децембар). Поред наведеног, било је и појединачних посета како Легата МЈВ тако и Завичајног одељења.

Послови на заштити публикација из фонда старе и ретке књиге Сомборске библиотеке одвијали су се и у 2025. години. Конзервација и рестаурација осамнаест раритетних књига, као и претходних година, спроведена је у Библиотеци Матице српске, а пројекат је финансиран од стране Министарства културе РС. Пред крај године издвојена је нова група књига коју је поребно заштитити од даљег пропадања. Увид у њихово физичко стање и процена вредности послова на техничким мерама заштите предстоји у наредном периоду. Са тим подацима, и у 2026. години конкуришемо за финансирање овог значајног пројекта који је започет 2016. године.

У књиговезници наше библиотеке укорићено је пет монографских публикација из Завичајног фонда.

Од значајнијих поклона, у виду књига, за Завичајно одељење, издвајају се:

Ауторске књиге Предрага Чичовачког: 24 наслова (поклон Аутора)

Ауторске књиге Мира Вуксановића: Сабрана дела, треће коло у седам књига, Нови Сад, Архив Војводине, 2024. (поклон Издавача)

Ауторске књиге Ђорђа Нешића: 8 књига (Поклон аутора)

Део оставштине проф. др Каталин Каич (1943-2024): 72 публикације (Поклон Харгите Хорват Футо)

У склопу сталног стручног усавршавања, библиотекарка Марија Чачић, присуствовала је акредитованом семинару за библиотекаре „Где је та књига: рад са тинејџерима на промоцији читања (Градска библиотека Сомбор, 10. октобар). Аутори и предавачи програма: Елизабета Георгијев и Милица Матијевић.

Током новембра и децембра, библиотекрка Завичајног одељења, Марија Чачић, била је ангажована на уређивачким и коректорским пословима приликом припремања књиге Мирослава Јосића Вишњића – Повратак у завичај: о детињству, завичају и љубави. Избор приповедака сачинио је Милета Аћимовић Ивков, а књигу је у оквиру пројекта „Обележавање деценије од смрти Мирослава Јосића Вишњића“ финансирало Министарство културе РС.

Позајмно одељење за одрасле

Позајмица библиотечке грађе је аутоматизована и онлајн доступна корисницима за претраживање од новембра 2008. године и на тај начин библиотека је омогућила ефикаснији рад запослених и савременије библиотечке услуге намењене корисницима.

Библиотекари на Позајмном одељењу обављали су следеће послове:

- Редовно учлањивање грађања, задуживање и раздуживање библиотечке грађе, продужавање рока задржавања књига;
- Резервација библиотечке грађе. Одговарање на корисничке онлајн захтеве и резервације. Обавештавање телефоном путем о приспелој резервисаној грађи;
- Упознавање корисника библиотечких услуга са употребом каталога и претраживањем доступних електронских база и препоручивање њиховог коришћења;
- Колективни бесплатни упис чланова који су запослени у установама културе града Сомбора, Градској управи, Друштву за борбу против рака и Предшколској установи «Вера Гуцуња».
- Праћење издавачке продукције и учешће у процесу избора наслова нових књига за набавку;
- Израда Опомена због невраћених књига;
- Сређивање књижног фонда;
- Припремање и одабир књига за корицење током свакодневног процеса рада;
- као и остале послове који омогућавају рад Одељења.

Како би корисницима омогућили увид у фонд библиотеке библиотекари Позајмног одељења интензивно су радили на представљању аутора и нових књига у фонду, како онлајн (на друштвеним мрежама) тако и излагањем новопристиглих књига.

Статистика

На Позајмном одељењу за одрасле кориснике у 2025. години уписано је 2382 корисника, од тога 765 мушког и 1620 женског пола.

Позајмљено је 26507 библиотечких јединица, а у фонд враћено 32559. Резервисано је и наручено 2302 библиотечких јединица, а продужен рок задржавања за 5397 библиотечких јединица. Забележена је 19 интернет посета, као и 733 посета неучлањених корисника.

817 чланова је користило *COBISS+* за 3139 активности које он омогућава (претрага, продужење, резервација).

Опомене

Опомене за невраћене књиге су током 2025. године послате три пута:

- 4. март: (I опомена – 84; II опомена – 31; III опомемна – 8 и IV опомена – 2).

Послато укупно 125 опомена.

- 10. јул: (I опмена – 84; II опмена – 11; III опомемна – 8 и IV опмена – 6)

Пслато укупно 109 опомене.

- 25. новембар: (I опмена – 79; II опмена – 9; III опомемна – 5 и IV опмена – 7)

Пслато укупно 100 опомена.

Дан Библиотеке

Поводом Дана Библиотеке који се обележава 2. јануара, и 166 година њеног постојања, од 3. до 10. јануара, на Позајмном одељењу Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ својим старим и новим члановима Библиотека је омогућила умањену уписнину за 50 одсто.

Учешће у обележавању Дана Града Сомбора

Поводом Дана града, од 16. до 19. фебруара 2025. године, у граду је организован богат и разноврстан програм чији је циљ да осветли културну, историјску и уметничку баштину Сомбора, али и да пружи увид у његову визију будућности. Градска библиотека „Карло Бијелицки“, као једна од установа културе у граду, придружила се обележавању Дана града сопственим програмом. На Позајмном одељењу за одрасле организована је изложба посвећена нашем великом глумцу и књижевнику Велимиру Вељи Суботићу, под називом Певам за све добре људе на свету. Велимир Веља Суботић своју прву улогу на даскама које живот значе одиграо је давне 1947. године у сомборском позоришту. Током богате каријере глумио је у бројним позоришним представама и филмовима.

Национални дан књиге

Поводом Националног дана књиге и дана Библиотеке Србије који се обележава 28. фебруара, Градска библиотека „Карло Бијелицки“ тог дана својим суграђанима поклонила је попуст од 50% на годишњу чланарину.

Светски дан децје књиге

Поводом Светског дана децје књиге 31. марта, у Легату Мирослава Јосића Вишњића, приређен је програм поводом празника. Овом приликом састали су се и чланови два читалачка клуба: „Прочитали смо ми, прочитај и ти!“, читалачки клуб Дечјег одељења, и „Књига нас спаја“, читалачки клуб Позајмног одељења за одрасле. Гост програма је био Бојан Љубеновић, писац за децу и одрасле, новинар, афористичар и сатиричар. Разговор са писцем текао је са члановима оба клуба, на тему о томе како настаје једне књиге, инспирације за приче и ликове, као и о најави наставака књига „Тајне дединог кофера“ и „Потрага за златном стрелом“. Деца и одрасли су постављала бројна питања, износила закључке и дискутовала о прочитаним књигама. Ово дружење завршено је потписивањем књига и разменом утисака, уз позив свим присутнима да наставе да истражују свет књига, и договор о новом дружењу свих чланова клубова.

Светски дан књиге и ауторских права

Светски дан књиге и ауторских права, 23. априла, Градска библиотека „Карло Бијелички“ обележила је тако што је приредила изложбу *Светски дан књиге* у холу Позајмног одељења за одрасле.

8. март - Дан жена

Поводом 8. марта – Међународног дана жена, у Библиотеци је постављена изложба књига *Све наше књижевнице*, која представља издања Библиотеке чије су ауторке жене. У периоду од 6. до 10. марта организована је Осмомартовска томбола за све наше читатељке. Шест срећних добитница на поклон је добило издања из наше продукције, чији су аутори жене.

Пројекат Букмаркер

Током 2024. године настављен је рад на промоцији пројекта Букмаркер који је 2021. године започет у сарадњи са градском библиотеком “Владислав Петковић Дис” из Чачка и још три јавне библиотеке из Краљева, Новог Сада и Лесковца. Апликација је бесплатна и налази се на адреси <https://bukmarker.app/>, одакле се могу преузети мобилне верзије апликације за Android и iOS уређаје у Google Play, односно App Store. За коришћење апликације и њено нормално функционисање, осим валидне имејл адресе, нису потребни други лични подаци регистрованих корисника.

Акција *Срећан полазак у средњу школу*

Четврту годину за редом током септембра и октобра месеца на Позајмном одељењу за одрасле кориснике за све полазнике у први разред средњих школа вршено је бесплатно учлањење у Библиотеку. Ученици првих разреда шест сомборских средњих школа (Гимназија „Вељко Петровић“, Медицинска школа „Др Ружица Рип“, Економска школа, Средња техничка школа, Пољопривредна прехранбена школа и Средња школа „Свети Сава“) колективно су се учланили у Библиотеку и на тај начин им је исказана добродошлица и срећан почетак средњошколског образовања. Током септембра и октобра месеца учланила су се 288 ученика првих разреда средњих школа. За остале ученике виших разреда омогућено је колективно учлањење по повлашћеној цени.

Међународни дан старијих особа

Пету годину за редом Градска библиотека „Карло Бијелички“ обележила је Међународни дан старијих особа, и тим поводом су организоване три активности намењене овој категорији чланова.

Међународни дан старијих особа прогласила је Генерална скупштина Уједињених нација 14. децембра 1990. године и који се обележава 1. октобра сваке године. Циљ је да се подстичу државе да старијим члановима осигурају задовољење њихових потреба и омогуће им учествовање у друштву у складу с њиховим способностима.

За обележавање Међународног дана старих на Позајмном одељењу 1. октобра су реализоване две активности за одрасле кориснике сомборске библиотеке:

- *Гости библиотекари* - Наши старији корисници су били у прилици да тог дана буду у улози библиотекара, да препоруче прочитану грађу (књигу) осталим корисницима, да преузму и раздуже књигу, да књигу врате у фонд уз помоћ библиотекара, да размене искуства и утиске. Гости библиотекарима су биле наши суграђани и чланови библиотеке: Ерика Ацић, Снежана Тешановић и Биљана Ђуровић.

- Састанак клуба читалаца *Књига нас спаја* – На Позајмном одељењу за одрасле приређено је дружење чланова Клуба. У пријатној атмосфери, уз чај и кафу, читали смо омиљене одломке из књига, поезију и разне текстове, али смо уживали у ауторским радовима наших чланова.

Википедија, Викибиблиотекар и Библиотека

Кампања уређивања референци

Викимедија Србије у сарадњи са Универзитетском библиотеком Светозар Марковић и Викимедијиним заједницама Републике Српске учествовала је у такмичењу у уређивању референци на Википедији на српском језику - #1Lib1Ref #1Lib1RefCEE. Такмичење је почело 15. јануара и трајало је до 5. фебруара. Циљ ове кампање је мотивисање библиотекара у давању свог професионалног доприноса највећој енциклопедији у људској историји. Уношењем референци и извора чинимо Википедију поузданом, а саме податке у њој лако проверљивим. Поред локалних Викимедијиних организација и библиотека из Републике Србије, у кампањи су учешће узеле и библиотеке из Републике Српске. Резултати кампање: Већ пету годину заредом, са убедљиво највише унетих референци, прво место је заузела Википедија на српском језику и наставила низ успешног учешћа у кампањи. Иза Википедије на српском, следе Википедија на индонезанском, па на румунском језику. Најбољи уредник кампање је српска учесница Николина Шепић, док су се чак четири уредника Википедије на српском језику пласирала у 10 најбољих уредника кампање. Међу њима се поред Николине налазе и Ванилица, Gzanag, Садко и Ljiljana Sundać. Жана Гњатовић (*Gzanag*), библиотекарка Градске библиотеке “Карло Бијелички” - са унетих 1540 референци заузела је седмо место на глобалном нивоу.

Викилајв 2025 - девета конференција уредника и уредница Википедије

Викимедија Србије је 10. и 11. маја организовала је девету Викилајв конференцију у Српско-корејском информатичко приступном центру (СКИП), у Београду. Викилајв је локална конференција Википедијанаца и Викимедијанаца из Србије током које се обрађују

разне теме у вези са слободним знањем, Викимедијиним пројектима, као и актуелним кампањама и иницијативама које за циљ имају већу доступност слободног садржаја на интернету и већу укљученост волонтера у Викимедијин покрет.

Догађај је реализован под слоганом *Заједно градимо свет слободног знања!* и окупио је око 50 уредника и уредница Википедије, као и сарадника и сарадница на пројекту.

Програм конференције је садржао разноврсне теме – од техничких новина, преко разговора о квалитету садржаја, мотивационих фактора, панел дискусија са партнерима из образовних институција и институција културе, па све до разговора како алати генеративне вештачке интелигенције могу утицати на пројекат.

Конференција је завршена доделом награде Бранислав Јовановић. Добитница награде за 2025. годину је Жана Гњатовић, уредница Википедије, дипломирана библиотекарка сомборске Библиотеке у којој је спроводила активности Вики Сениор пројекта. Жанин допринос Википедији огледа се и у учешћу у многобројним акцијама, уређивачким маратонима и такмичењима. Викимедијина награда „Бранислав Јовановић” је годишња награда коју Викимедија Србије, од 2016. године, додељује уредницима Википедије на српском језику (википедистима) за допринос ширењу слободног знања.

Вики сениор - Вики сениор у Сомбору

Вики сениор је пројекат покренут 2019. године у Библиотеци града Београда, у сарадњи са Викимедијом Србије. Вики сениор у Сомбору је сестрински пројекат Вики сениора и од 2023. године се спроводи у сарадњи са сомборском библиотеком. Циљ пројекта је да се у креирање Википедије укључе људи који су, одласком у пензију, завршили свој радни век али још увек желе да се баве својом професијом, као и да наставе активно да доприносе заједници. Ангажовање на Википедији на веома квалитетан начин испуњава слободно време, а Википедија добија нове уреднике и нове, квалитетне чланке. С обзиром да је део Вики Сениора, пројекат Вики Сениор у сомборској библиотеци доприноси ширењу идеје међу библиотекарицама и у другим градовима широм Србије. Током 2025. године Библиотека није учествовала у пројекту, али су корисници како они који су раније долазили, као и они нови, долазили на обуку на Позајмно одељење, у унапред договореном термину.

Вики конект: Годишња конференција Викимедијине заједнице Српске

У Бања Луци је од 13-15. јуна одржана осма по реду конференција Викимедијине заједнице Републике Српске под називом *“Wiki Connect”*. Поред Викимедијанаца и Википедијанаца из Републике Српске, на конференцији је присуствовала и Жана Гњатовић из сомборске библиотеке. Жана Гњатовић, уредник Википедије и библиотекар сомборске библиотеке учествовала је у панел дискусији на тему како младе мотивисати за рад на Википедији.

Омладински кутак

Омладински кутак на Позајмном одељењу отворен је 2023. године и током 2025. године одржано је неколико програма намењених овој групи корисника. Омладински кутак

је опремљен различитим ресурсима који омогућују приступ разноликом материјалу, укључујући књиге, часописе, лаптопове и бесплатан приступ интернету. 2024. године захваљујући подршци Министарства културе Републике Србије кроз Конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области библиотечко-информационе делатности за 2024. годину *Опремање Омладинског кутка – нове услуге, унапређење корисничког искуства*, кутак је опремљен новом опремом како бисмо младима обезбедили модеран простор за учење, дружење и креативно изражавање. Новом опремом желимо да Библиотеку приближимо њиховим потребама и интересовањима. Такође, простор је намењен дружењу, дискусијама, организацији радионица и другим догађајима који су посебно осмишљени за наше младе чланове, те је у њему боравило током године завидан број корисника.

Радионице и програми одржани у Омладинском кутку и Читаоници Легата Мирослава Јосића Вишњића:

- 23. септембар – Тема *Научни радови* – Учесници радионице били су ученици Средње економске школе – II разред, смер Туристички техничар (13 учесника), професорка Татјана Зиндовић. Прва у низу радионица о томе шта је научни рад, како изгледа, његова структура, зашто је важно правилно цитирање и поштовање ауторских права.
- 25. септембар – Тема *Научни радови* - Учесници радионице били су ученици Средње економске школе – III разред, смер Туристички техничар (14 учесника), професорка Нађа Крижак.
- 7. октобар – Тема *Научни радови* - Учесници радионице били су ученици Средње економске школе – II разред, смер Туристички техничар (15 учесника), професорка Нађа Крижак.
- 9. октобар – Тема *Научни радови* - Учесници радионице били су ученици Средње економске школе - III разред, смер Туристички техничар (15 учесника), професорка Снежана Кашиковић.
- 14. октобар – Тема *Емоције* - Учесници радионице били су ученици Средње економске школе - I разред, смер Туристички техничар (13 учесника), професорка Снежана Кашиковић.
- 16. октобар – Тема *Научни радови* - Учесници радионице били су ученици Средње техничке школе – IV разред, Смер Машински техничар моторних возила (15 учесника), професор Игор Хилченко.
- 17. новембар – Тема *Комуникација* - Учесници радионице били су ученици Средње економске школе – I разред, смер Туристички техничар (15 учесника), професорка Даница Шарчански. Радионица о томе како изгледа ефикасна комуникација и зашто је важна, као и о томе шта чини јасну и успешну комуникацију.
- 5. децембар – Тема *Комуникација* - Учесници радионице били су ученици Средње школе Свети Сава – I разред, Смер фризер, Маникир - педикир (20 учесника), професорка Милева Капуста.

Радионице на теме *Научни радови*, *Комуникација* и *Емоције*, одржане у Библиотеци, похађало је око 200 ученика средњих школа, а реализовала их је дипл. библиотекарка

Франсоаз Молнар. Учесници су са радионица понели нова знања о основама израде научних радова, значају квалитетне комуникације и разумевању сопствених и туђих емоција.

Током септембра месеца Библиотеку су посетили ученици I разреда Средње пољопривредне школе – 28 ученика са професорком Татјаном Његомир.

Међународни дан младих

Поводом Међународног дана младих, у уторак 12. августа, Градска библиотека нашим младим суграђанима (од 18 до 28 година) поклонила је попуст од **50%** на годишњу чланарину.

Клуб читалаца Књига нас спаја

Једна од акција која је била организована неколико последњих година поводом обележавања Дана старијих, 1. октобра, „Књига нас спаја“, прерасла је у редовно месечно дружење – сваког првог понедељка у месецу, а данас живи као клуб читалаца који нас окупља око књиге, разговора и заједништва. Организатор и модератор клуба читалаца је дипл. библиотекарка Жана Ђатовић. Клуб окупља око десетак редовних чланова, а у неким месецима то дружење прошири се и на више од двадесет учесника. Током 2025. године клуб се састајао сваког месеца. Током трајања, променио је облик, осим разговора о прочитаним књигама, разговарало се и на задату тему.

Састанци клуба читалаца одржани су:

1. 3. фебруар – Разговор о књигама које смо прочитали од последњег сусрета: утисци, препоруке, судови.
2. март – Разговор о књигама које смо прочитали од последњег сусрета: утисци, препоруке, судови.
3. 7. април – Разговор о књигама које смо прочитали од последњег сусрета: утисци, препоруке, судови.
4. 5. мај – Тема сусрета *Од прве књиге до кућне библиотеке* - разговор о књигама које су нас увеле у свет читања, навеле да купујемо књиге и стварамо своје мале кућне библиотеке, о књигама које за тему имају књиге и библиотеке, као и утисци о насловима које смо читали од последњег виђења.
5. 2. јун - Сусрет је одржан у дворишту библиотеке – под ведрим небом, окружени зеленилом и добрим причама. Осим што смо поделили утиске о насловима које смо читали у протеклих месец дана, посебну пажњу посветили смо насловним странама књига – колико су важне, да ли утичу на наш избор, и које су нам најлепше и најдраже. На крају дружења уследио је мали квиз. Забавили смо се и подсетили неких наслова.

6. 7. јула - Тема сусрета била је подстицајна и изазовна: „Женска и мушка књижевност – постоји ли разлика?“. Осим разговора на предложеној тему разговарали смо и о прочитаним књигама између два виђања.
7. 4. август - Осим што смо поделили утиске о насловима које смо читали у протеклих месец дана, посебну пажњу посветили смо књигама које би понели на пусто острво. Када би отишли далеко од света – на пусто острво, када би били без струје, интернета и свакодневног хаоса, свако од присутних понео би само једну књигу. Ону најдрагоценију.
8. 15. септембар - Тема сусрета Читалачког клуба су *Екранизоване књиге* – дела која су инспирисала филмове и серије. Разговарали смо о томе да ли филм може да дочара све оно што је аутор оставио на страницама и које екранизације су нас одушевиле, а које разочарале. Пред крај сусрета размена утисака о насловима које смо читали у протеклих месец дана.
9. 1. октобар – Октобарски састанак чланова Клуба био је посвећен читању омиљених одломака из књига, поезије и других текстова, као и представљању ауторских радова.
10. 3. новембар – Новембарски сусрет Читалачког клуба „Књига нас спаја“ смо посветили обележавању прве године дружења. Сви учесници клуба на поклон су добили роковник са логом нашег клуба. Осим разговора о прочитаним књигама између два сусрета, предложена тема били су издавачи књига – које издавачке куће најчешће пратимо и како настају издања која волимо. Навођени су примери домаћих и страних издавачких кућа, издавачких кућа која су угашена, а разговарало се и о томе колико је важно уређивање и превод, као и колико препоруке издавача утичу на избор читања.
11. 1. децембар – Тема сусрета Клуба била је *Путовање између корица – где су нас одвели путописи*. Поделили смо утиске о прочитаним путописима, разговарали о местима која бисмо волели да посетимо – у стварности или на страницама књига, о томе где су нас одвели путописи – кроз које земље, градове и приче смо пропутовали између корица.
Било је речи и о првим путописцима и историји путописне књижевности. Посебан поклон на крају дружења, ИК Норма даровала је члановима клуба књигу Ивана Гутмана и Милана Степановића: „Сомборски индекс“.

Читатрон

Од 1. јула до 31. августа Позајмно одељење учествовало је у програму *Читатрон*. Сомборска Библиотека је по први пут овог лета организовала Читатрон, програм летњег читања за младе и одрасле. У програму је учествовало 27 читалаца, који су, током два месеца (јул и август), заједно прочитали 150 књига. Сви учесници водили су своје Читалачке дневнике, у којима су бележили утиске о прочитаним насловима. На свечаности одржаној 16. септембра 2025. године у Легату Мирослава Јосића Вишњића, свим учесницима уручене су захвалнице и поклони – књиге из издавачке продукције Библиотеке.

Међународни дан писмености

Поводом Међународног дана писмености који се обележава 8. септембра приређена је изложба посвећена свим видовима писмености.

Европски дан језика

Европски дан језика је иницијатива Савета Европе, покренута 2001. године у сарадњи са Европском комисијом, са циљем да се промовише учење језика и разумевање међу народима. Од тада се широм света 26. септембар обележава као Дан језика и језичке разноликости. Поводом обележавања празника организована је акција на Позајмном одељењу за одрасле посвећена промоцији језичке разноликости, кроз снимање говора и читања на различитим језицима. Од прикупљеног материјала, у чијем су стварању учествовали чланови Библиотеке, израђен је видео-запис.

Студентска пракса

Током јесењег семестра одржана је студентска пракса за три студента Педагошког факултета у Сомбору, са студијског програма библиотекар-информатичар. Библиотечка пракса је обавезни стручно-апликативни наставни предмет незаменљив у повезивању теоријских знања стечених у току студија са практичним радом у библиотеци. Током боравка у нашој библиотеци, студенти имају прилику да се упознају са радом свих одељења. Током стручене праксе на Позајмном одељењу за одрасле студенти се оспособљавају за самостално проналажење, задуживање, раздуживање и реализовање резервација библиотечко-информационе грађе на захтев корисника. Претходно се студенти упознавају са начином организације фонда у слободном приступу, потребом издавајања одређених целина по актуелности, књижевном жанру, узрасној категорији и фондом стране књиге. Практичне активности подразумевају и непосредну комуникацију са корисницима, уз помоћ и надзор библиотекара. Стручна пракса спроводи се у сарадњи Градске библиотеке Карло Бијелицки и Педагошког факултета у Сомбору – Универзитета у Новом Саду, на основу споразума о сарадњи који предвиђа реализацију стручне праксе за студенте овог смера.

Дечја недеља

Наша библиотека је, уз друге библиотеке широм Србије, учествовала у креирању заједничог програма са Библиотекарским друштвом Србије – Секцијом за рад са децом и младима, под називом *У чаробном свету Бранка Ћопића*. Заједно са Дечјим одељењем учествовали смо у реализацији програма који је био посвећен књижевнику и његовом стваралаштву. На Позајмном одељењу приређена је изложба дела Бранка Ћопића са кратким освртом на биографске податке, уз питање „Кад кажемо Бранко Ћопић, помислимо на...?“, и записане асоцијације су остављали у кутију за посетиоце изложбе на Позајмном одељењу. Током Дечје недеље Градску библиотеку посетило је преко 400 деце са својим учитељима и наставницима.

Манифестација Италијански у библиотекама

У оквиру манифестације *XXV Недеља италијанског језика у свет*”, која је одржана од 13. до 19. октобра у организацији Амбасаде Италије у Београду и Италијанског института за културу у Београду, уз подршку Италијанског културног центра „Piazza Italia” из Суботице, реализована је манифестација „Италијански у библиотекама”. Тим поводом, на Позајмном одељењу за одрасле постављена је изложба „Италофонија - језик изван граница“, посвећена богатству италијанског језика и књижевности. На изложби су представљене књиге италијанских аутора и публикације на италијанском језику, праћене кратким прегледом развоја италијанског језика – од најстаријих споменика писане речи до савременог доба. Посетиоци су могли да сазнају више о тројици великана: Дантеу Алигијерију, Франческу Петрарки и Ђованију Бокачу. Посебно место на изложби заузела су дела добитника Нобелове награде за књижевност: Џозуа Кардучија (Giosuè Carducci), Грације Деледа (Grazia Deledda), Луиђија Пирандела (Luigi Pirandello), Салватора Квазимода (Salvatore Quasimodo) и Еуџениа Монталеа (Eugenio Montale).

Ноћ књиге у Библиотеци

Ноћ књиге, регионална културна манифестација коју организује издавачка кућа Лагуна, која је трајала од 12. до 14. децембра организована је и у Библиотеци. Позајмно одељење за одрасле кориснике приредило је изложбу књига ИК „Лагуна“ под називом „Ноћ књиге уз трилере“.

Изложбе у холу Позајмног одељења

Изложба посвећена Новој години и Божићу

Поводом Нове године и Божића током јануара представљене су књиге са истом тематиком.

Изложба Библиотекари препоручују

Изложба књига које библиотекари Позајмног одељења за одрасле препоручују.

Изложба посвећена Вељи Суботићу

Поводом обележавања Дана града Сомбора који се обележава 17. фебруара приређена је изложба посвећена Вељи Суботићу.

Национални дан књиге и дан Народне библиотеке Србије

Поводом 28. фебруара Националног дана књиге и дана Народне библиотеке Србије приређена је изложба књига о библиотекама, библиотекарима и библиотекарству.

Све наше књижевнице

Поводом 8. марта изложба књига *Све наше књижевнице* из наше издавачке продукције дела свих наших књижевница.

Светски дан поезије

Поводом 21. марта и Светског дана поезије излог књига посвећен празнику. Изложбу су чиниле изабране књиге из домаће и стране поезије.

ИН МЕМОРИАМ

- Марио Варгас Љоса (28. март 1936 – 13.април 2025)
- Филип Давид (4. јул 1940 - 14.април 2025)

Одавање почасти преминулим књижевницима изложбом која је представљала избор из њихових дела са кратким биографијама.

Светски дан књиге и ауторских права

Поводом Светског дана књиге и ауторских права 23. априла приређена је изложба посвећена писцима Мигелу се Сервантесу, Виљему Шекспиру и Инке Гарсиласе де ла Вега, као и појму ауторских права.

200 година од рођења Ђуре Даничића (1825-1882)

Током маја и јуна месеца изложба посвећена Ђури Даничићу – дела, заоставштина, биографски подаци.

Никола Тесла

Поводом обележавања Националног дана науке и рођења Николе Тесле 10. јула приређена је изложба књига Николе Тесле, као и књига о славном српском научнику.

Путуј, читај, скитај

Летња изложба књига за све оне који знају да права путовања почињу између страница књига. Поставка је била изложена током јула и августа.

Међународни дан младих

Изложба посвећена Међународном дану младих који се обележава 12. августа.

Међународни дан писмености

Поводом Међународног дана писмености који се обележава 8. септембра приређена је изложба посвећена свим видовима писмености.

Изложба посвећена Бранку Ђопићу

Током трајања Дечје недеље (прва недеља октобра) приређена је изложба посвећена књижевнику и његовом делу. Изложене су књиге, намењене и деци и одраслима, као и пишчеви биографски подаци.

Италофонија

Од 13. до 19. октобра реализована је Изложба Италофонија - језик изван граница, посвећена богатству италијанског језика и књижевности у оквиру манифестације „Италијански у библиотекама”.

Ноћ књиге уз трилере

Поводом 33. Ноћи књиге (12-14. децембар) коју је организовала ИК „Лагуна“ изложба *Лагунини трилери*.

Избор нових књига

Током октобра и новембра изложба - *Нове књиге*. Избор нових књига, препоруке библиотекара, осврт на 68. Међународни београдски сајам књига. Историјат, земља почасни гост, награде.

Са књигом у Нову Годину

Током децембра месеца приређена је изложба књига коју чине препоруке библиотекара.

Изложба Малог принца

Изложба која је настала 2023. године када се широм света обележавало 80 година од првог објављивања *Малог принца* и која је реализована поводом Библионета, 17. стручног и научног скупа Заједнице матичних библиотека Србије, чији је домаћин била наша библиотека, свој живот је наставила и у 2025. години. Изложба је резултат ауторке Изложбе, дипломиране библиотекарке Жане Гњатовић и њене скоро тридесетогодишње колекционарске страсти прикупљања различитих издања, проучавања, бележења и бављења животом књиге и њеног аутора, дипломираних библиотекарки Иње Фирањ и Анђелије Пругинић, графичког дизајнера Дејана Подлипеца из Библиотеке, као и Ерике Вујић, ауторке сценографије из Народног позоришта Сомбор.

Прво гостовање Изложба је имала у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис“ у Чачку од 31. јануара до 10. марта 2025. године. Изложба је организована поводом обележавања 125 година од рођења Антоана де Сент-Егзиперија, у нешто измењеном издању у оквиру програма *Желео сам да вам оставим нешто сјајно*. Даље гостовање било је у Народној библиотеци у Ужицу, од 4. априла до 6. јуна 2025. Године. Свечано отварање приређено је у холу Библиотеке где је Изложба била постављена и доступна посетиоцима. Од 9. до 30. јуна 2025. године Изложба је гостовала у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ у Краљеву, поводом 125 година од рођења аутора и 80 година од првог издања књиге. Свечано отварање одржано је на Дечјем одељењу Библиотеке где је приређена поставка. Последње гостовање у 2025. години реализовано је у Дечјој библиотеци „Чика Јова Змај“ у Београду, у периоду од 29. септембра до 5. децембра 2025. године.

Како је Изложба гостовала у различитим установама, поставка је била прилагођавана условима сваког простора, па је и сама композиција варијала. Ипак, на свим локацијама, осим различитих издања *Малог принца* која чине основну окосницу Изложбе, били су изложени и плакати, као и три скулптуре. Посебно је наглашена важност представљања примерка књига на различитим језицима, као и издања са специфичном опремом и дизајном корица. Велики значај дат је књигама намењеним деци, које се истичу раскошним корицама

и већим форматима. Све поставке током гостовања додатно су обogaћене предметима и сувенирима инспирисаним *Малим Принцом*. Током гостовања Изложбе у различитим градовима и библиотекама, организоване су бројне посете, радионице, читања на страним језицима, као и друге активности, којима је присуствовало око 1.500 посетилаца свих узраста.

Изложба је била и део програма На Међународном београдском сајму књига, на штанду Библиотекарског друштва Србије (Хала 4, штанд 4058), 30. октобра, у виду полчасовног представљања изложбе. Дат је кратак преглед настанка, од идеје и прве изложбе у Сомбору, као и о њеном путу по Србији, о феномену Малог принца и о томе зашто је „Мали принц“ књига која се стално и изнова чита.

Корак библиотеке

У новом броју часописа *Корак библиотеке: часопис за културу и библиотечко-информациону делатност* (бр. 10, 2025) објављен је рад Жане Гњатовић: *Изложба сомборске библиотеке Осамдесет година Малог принца*.

Корак библиотеке је стручни часопис са рецензијом. Објављује прилоге из следећих области: културне историје, историје библиотекарства, информационе и медијске писмености, библиотерапије, доживотног учења, биографије, библиографије, теорије библиотекарства, приказе и расправе. Издавач часописа је Народна библиотека Ужице, а излази једном годишње.

Дечје одељење

На Одељењу за децу и младе са читаоницом у 2025. години уписано је 1446 деце, од тога 712 дечака и 734 девојчица. Из категорије предшколаца статистика бележи 606, а основношколаца 849.

Позајмљено је 14419 библиотечких јединица, а у фонд враћено 14805. Укупна посећеност програмима износила је 12156. Дечју читаоницу посетило је 138 корисника. Библиотечка статистика бележи 2733 посету неучлањених корисника.

Одељење за децу и младе са читаоницом негује дугогодишњу сарадњу са Предшколском установом *Вера Гуцуља*, основним школама и Педагошким факултетом. Ове године започела је и лепа сарадња са лабораторијом истраживања и открића Tinker Labs из Сомбора. Кроз посете и радионице које организујемо, упознајемо децу са радом и услугама библиотеке и на тај начин промовишемо књигу и читање. Радионице организују дечији библиотекари.

Током 2025. године смо успели да реализујемо 81 програмску активност у којима је учествовало 1465 учесника, с обзиром на то да је Дечје одељење, због извођења радова на адаптацији ентеријера, измештено на другу адресу (од 18. фебруара 2025. године, у улицу

Краља Петра I 11), и да се делатност одвија у редукованим условима кад су у питању простор и књижни фонд. Бројне посете предшколаца из Сомбора и околних места као и ширег подручја потврђују нашу ангажованост, креативност и посвећеност у раду.

Зимске радионице

У оквиру манифестације *Сомборске зимске чаролије*, у сарадњи са Туристичком организацијом града Сомбора, организовали смо неколико радионица едукативно-забавног карактера са зимским и празничним темама.

Лето у библиотеци

Током летњег распуста организовали смо радионице два пута недељно. Креативне летње радионице биле су намењене деци од 4 до 7 година и организовали смо их сваке среде. Летњи програм читања окупљао је децу од 8 до 13 година сваког уторка. Књигу Хане Голд „Изгубљени кит” прочитали смо на 9 радионица и на свакој смо имали занимљив креативни део у ком смо правили китове од папира, пластелина, цртали, правили букмаркере са темом из књиге и др. Одржано је 18 програма у којима је учествовало 193 малишана.

Дечја недеља

Дечју недељу обележили смо у периоду од 6. до 12. октобра.

Наша библиотека је, уз друге библиотеке широм Србије, учествовала у креирању заједничог програма са Библиотекарским друштвом Србије – Секцијом за рад са децом и младима, под називом *У чаробном свету Бранка Ћопића*.

Током Дечје недеље Градску библиотеку посетило је преко 400 деце са својим учитељима и наставницима.

Читаоница –Причаоница

Организујемо овај програм како бисмо скренули пажњу на важност почетног читања деци млађег узраста и формирања читалачких навика код њих.

Читање књига, у коме они активно учествују, помаже им у развоју језичких вештина, повећању концентрације и пажње, развијању способности размишљања, развијању емпатије и социјалне свести.

Окупљамо групу деце од 3 до 6 година, једном у току месеца. Радионици присуствују и родитељи. Пажљиво бирамо наслове како би деца што активније учествовала у процесу

читања. Сваки сусрет завршавамо неком покретном игром, креативном активношћу како би подстакли физички развој и развој фине моторике.

ЧИТАЛАЧКИ КЛУБ „Прочитали смо ми, прочитај и ти”

Читалачки клуб је у јуну 2025. године успешно окончао 4. циклус гостовањем децјег писца Дејана Алексића, поделом диплома свима за учешће, као и за Нај, Најнај и Најнајнај читалића. У октобру је започео 5. циклус, у Дечјој недељи, гостовањем Иване Лукић-писца за децу и младе. Гост нам је у априлу био и Бојан Љубеновић који је представљањем својих сјајних књига за децу оживео јунаке из књига и подстакао све присутне на нова читања. Пета сезона Читалића одвија се у два термина са две групе деце. Једна је мешовита група са децом од 7 до 11 година, а другу групу чине деца из Основне школе „Иво Лола Рибар” из Сомбора, учитељице Славице Мијић. Кроз сва ова дружења подстичемо једни друге на читања, маштања, истраживања, авантуре, које само књиге могу подстаћи.

Бибитека

Почев од маја 2019. године, свакој прворођеној девојчици и прворођеном дечаку у месецу, на територији општине Сомбор, даровали смо пакет који је садржао књигу, играчку, као и породичну чланску карту Библиотеке.

Акцију реализујемо уз подршку Опште болнице *Др Радивој Симоновић* и друштвено ангажованих фирми, компанија у нашем граду, а то су у 2025. години били *Бренд медиа доо* и *Хамбургерија Фери 2*. У 2025. години учлањене су 24 породице, од тога 46 родитеља и 48 деце.

И у 2025. години, за студенте Педагошког факултета организовали смо праксу. Били смо активни и на друштвеним мрежама. Континуирано смо промовисали веб-страницу (<https://www.biblionica.rs/>) објављујући препоруке као и информације о најчитанијим књигама путем визуала на Фејсбуку и Инстаграму.

Одељење за културно-образовне програме и подстицање читања

Запослени на Одељењу за културно-образовне програме и подстицање читања током 2025. године били су континуирано ангажовани на планирању, организацији и реализацији програмских активности Библиотеке. Поред непосредне реализације културних и образовних програма, запослени су учествовали у припреми, прикупљању и планирању пројектне документације за конкурсе Министарства културе Републике Србије и Покрајинског секретаријата за културу јавно информисање и односе с верским заједницама.

Њихов рад обухватао је и пружање техничке, организационе и логистичке подршке програмима, координацију сарадње са партнерима и учесницима, као и административне послове неопходне за успешну реализацију активности. Такође задужени су и за послове израде и дизајна промотивних материјала, као и припрему издања Библиотеке за штампу, дигитализације библиотечке грађе и садржаја, креирање и ажурирање садржаја на друштвеним мрежама и званичном сајту Библиотеке. Ради континуираног професионалног усавршавања и праћења савремених токова у области библиотечко-информационе делатности и културно-образовног рада активно су учествовали на стручним семинарима, конференцијама и саветовањима.

Програми сталног стручног усавршавања

Од 2014. године сви стручни радници у библиотечко-информационој делатности обавезни су да током године сакупе најмање шест бодова похађајући акредитоване семинаре који су намењени сталном стручном усавршавању. Сви библиотекари, књижничари и виши књижничари Градске библиотеке у Сомбору, Народне библиотеке у Кули, Народне библиотеке у Апатину и Народне библиотеке у Озацима испунили су овај услов и у 2025. години.

Конференције, стручно-научни скупови, сајмови

Учешће на стручно-научним скуповима омогућава библиотекарима да остану у корак са новим трендовима, упознају иновативне приступе и практична решења која могу применити у свом раду. Такође, овакви скупови пружају јединствену прилику за размену искустава са колегама из земље и иностранства, што доприноси јачању сарадње и креативног развоја у библиотекарству.

Међународни сајам књига у Београду

Библиотекари сомборске библиотеке посетили су 68. међународни београдски сајам књига.

Жички сабор библиотекара

У Краљеву је од 7. до 9. октобра 2025. године одржан осми по реду стручни скуп са међународним учешћем *Жички сабор библиотекара* у организацији Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” из Краљева и уз подршку Министарства културе Републике Србије и Града Краљева.

Тема овогодишњег скупа – *Библиотеке и њихови корисници* окупила је библиотекаре из Србије, Републике Српске и Црне Горе који су представили истраживања и анализе структуре корисника свих типова библиотека, примере добре праксе у раду са корисницима, као и предлоге мера за унапређење односа библиотекари – библиотечке услуге - корисници.

Као ауторке стручног рада *Досегнути корисници* Сабору су присуствовале Радмила Лазаревић, дипломирани библиотекар на Одељењу за матичне послове и Наташа Плавшић, виши дипломирани библиотекар на Одељењу за набавку и обраду.

Библионет

Овогодишњи стручно-научни скуп Заједнице матичних библиотека Србије – Библионет, организован у сарадњи са Народном библиотеком Пирот, одржан је од 18. до 20. септембра у Пироту. Тема скупа који је окупио 150 учесника била је *Откључавање снаге речи: промоција књиге и читања у библиотекама*, и у оквиру ње су одржана четири предавања по позиву, десет излагања у две радне сесије и једна панел сесија посвећена улози библиотека у промоцији књига и читања у библиотекама.

Свечано отварање 19. Библионета одржано је у Великој сали Народне библиотеке Пирот, где се присутнима обратио Владан Васић, градоначелник града Пирота, Јасмина Нинков, чланица Управног одбора Заједнице матичних библиотека Србије и Бојана Ћирић, директорка Народне библиотеке Пирот. На отварању је наступио хор Дома културе Пирот и солисткиња Вера Голубовић.

Традиционално, у оквиру „Библионета“ Заједница матичних библиотека Србије уручује годишњу награду, која носи име Ђуре Даничића и додељује се за целокупан допринос појединаца развоју библиотекарства и културе Србије. Добитник овогодишњег признања је Радивој Додеровић, из Библиотеке Матице српске.

Током два дана скупа присутни су имали прилику да чују колеге из Нигерије и Румуније; излагача из Центра за промоцију науке; стрип цртача, представника *Политикиног забавника*, као и конкретне примере добре праксе библиотека Србије. Овогодишњи стручно-научни скуп се бавио испитивањем друштвене, културне и личне користи од читања, прегледом стања читања у данашњем друштву, као и изазовима и могућностима које га прате. Дат је историјски, али и савремени осврт на библиотеке као чуваре културе и промотере читања, као и на различите стратегије промоције читања.

Сомборска библиотека се представила на овогодишњем Библионету са два рада: *Читалачки клубови у сомборској библиотеци* ауторки Анђелије Пругинић и Жане Гњатовић, а Дејан Подлипец представио је заједнички рад са Ињом Фирањ *Часопис Домети – наслеђе и инспирација*.

Конференција Библиотекарског друштва Србије

У Суботици је од 15. до 17. децембра одржана 22. годишња конференција Библиотекарског друштва Србије *Библиотеке у друштву брзих промена*, у организацији БДС и Градске библиотеке Суботица.

Првог дана, у Градској кући, одржана је Свечана скупштина поводом Дана библиотекара Србије, уз поздравне речи представнице Града Суботице и директорке библиотеке Естер Берењи, као и отварање конференције које су обавиле Јелена Глишовић и Мирјана Нешић. Том приликом уручене су годишње награде БДС за 2025. годину: Горану Траиловићу („Запис“), др Елизабети Георгиев („Стојан Новаковић“) и Јасни Бркић (најбољи библиотекар). У наставку су одржана предавања по позиву Јудит Геренчер, председница Библиотекарског друштва Мађарске, говорила је о будућности библиотека у доба вештачке интелигенције, Вадим Гигин, директор Националне библиотеке Белорусије, говорио је о друштвеној улози националних библиотека. Потом је уследило потписивање споразума о сарадњи између Народне библиотеке Србије и Националне библиотеке Белорусије.

Програм је настављен у Градској библиотеци Суботица кроз тематске сесије и паралелне програме посвећене трансформацији библиотека, културним пројектима, радионицама и постер-сесији. Другог дана посебно су истакнуте теме заједништва, иновација и медијске писмености, као и радионице о подкастима и препознавању лажних вести. Трећег дана било је речи о библиотекама као савезницима заједнице, критичке писмености и активног грађанства, уз завршне закључке, доделу признања и проглашење најбољег постера.

Конференција је окупила библиотекаре, стручњаке из области културе, образовања и информационих наука из земље и иностранства, како би разменили искуства и отворили важне теме о улози библиотека у савременом друштву.

На конференцији су у име наше библиотеке учествовале: Наташа Туркић, директорка, и библиотекарке Наташа Плавшић, Жана Гњатовић, Радмила Лазаревић, Анђелија Пругинић, Жељка Аћимовац, Марина Брња и Иња Фирањ.

Библиотекарско друштво Србије

Подружница Западнобачког округа БДС је у 2025. години имала 30 регистрованих чланова. Председница подружнице је Анђелија Пругинић, а секретарка Марина Брња. Чланови подружнице Западно-бачког округа учествовали су у раду Друштва у току године на следећим скуповима:

- Вебинар БДС са темом Вештачка интелигенција: где су библиотеке у свему томе? предавача Богдана Трифуновића из библиотеке „Владислав Петковић Дис” из Чачка. Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 16. јануара 2025. године.
- Ванредни састанак Секције за каталогизацију, одржан преко Зум платформе 6. фебруара 2025. године.
- Вебинар БДС са темом ВИ етика предавача Тамаре Завишић (мастер правник, власница компаније Etic AI). Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 6. марта 2025. године.
- Друга редовна седница Скупштине БДС у мандатном периоду 2023-2027. године одржана у Дому културе Студентски град у Новом Београду 10. марта 2025. године.
- Вебинар БДС са темом Ви четботови: Како раде, како би требало да раде и како ће радити? предавача Тилмана Шела (оснивач и извршни директор првог ВИ четбота на свету за библиотеке, адвокат, историчар уметности, предавач о вештачкој интелигенцији). Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 20. марта 2025. године.
- Прва ванредна изборна седница Скупштине БДС у мандатном периоду 2023-2027. године одржана у Дому културе Студентски град у Новом Београду 8. маја 2025. године.
- Први састанак Секције за каталогизацију, одржан преко Зум платформе 29. маја 2025. године.

На 68. међународном сајму књига у Београду испратили су следеће активности БДС-а:

- Састанак секције за рад са децом и младима, одржан 30. октобра 2025. године
- Представљање књиге Еурека! Библиотека! Елизабете Георгиев и Металингвистичка свест код деце предшколског узраста Дуње Трифуновић.
- Мали принц изложба Градске библиотеке „Карло Бијелицки” из Сомбора и Жане Гњатовић.
- Вебинар БДС са темом Од књига до дигиталних вештина: LinkedIn Learning у библиотекама предавача Иване Димитријевић (инжењер информационих технологија и предузетница). Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 6. новембра 2025. године.
- Други састанак Секције за каталогизацију, одржан преко Зум платформе 11. децембра 2025. године.
- 22. конференција БДС са темом Библиотеке у друштву брзих промена, одржана у Суботици од 15. до 17. децембра 2025. године

Делатности и услуге

Издавачка делатност

Сабрана дела Вељка Петровића – Градска библиотека започела је објављивање сабраних дела Вељка Петровића 2019. године, поводом јубилеја, 160. година од оснивања Библиотеке. У 2025. години објавили смо 8. књигу Сабраних дела Вељка Петровића, *Времена и догађаји*. До сада је објављено пет књига приповедака, једна књига прозе и две књиге поезије. Осма књига сабраних дела садржи списе у прози и публицистичку делатност – новинарске чланке, извештаје, огледе и такозване подлистке – Вељка Петровића из раздобља 1903–1954, уређене према издању Матице српске из 1954. године.

У библиотеци *Домети* објављена је збирка прича Јелице Кисо *Језиви балети и друге приче*.

У едицији *Сомборског књижевног фестивала* објављена је збирка прича Данила Бракочевића *Ситнице другог ветра*.

У едицији *Голуб*, која подразумева издавање прве књиге аутора, објављена је збирка прича *Џек Керуак у купаћим гаћама* Адријане Томић.

Објављена је и збирка поезије *Свирка поезије* Уроша Микулића и збирка прича *Беглук* Душана Савића.

Повратак у завичај: о детињству, завичају и љубави - Избор приповедака Мирослава Јосића Вишњића сачинио је Милета Аћимовић Ивков, а књигу је у оквиру пројекта „Обележавање деценије од смрти Мирослава Јосића Вишњића“ финансирало Министарство културе РС.

Градска библиотека учествовала је као издавач на конкурсима за откуп публикација, Министарства културе Републике Србије и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, те се неколико издања из издавачке продукције налази у библиотекама широм Србије.

У јуну 2025. године, Српска читаоница „Лаза Костић“, организовала је други сомборски Сајам књига, на ком је Градска библиотека учествовала као излагач.

Часопис за културу *Домети*

Уређивање часописа потписују Тамара Бабић, Саша Радојчић, Бранислав Живановић, Слађана Драгичевић Трошић и Драган Бабић као главни уредник. Часопис је објављен под покровитељством Министарства културе Републике Србије и Града Сомбора.

Двоброј 201-202

Рубрике овог двоброја су *Темат: Изложба пола века Домета, Датум: Вељкови дани, Споне, Есеј и Вредновања.*

У рубрици *Темат* објављен је текст Слађане Драгичевић Трошић о изложби *Пола века Домета*, која је уприличена у октобру 2024. године поводом педесет година постојања Часописа за културу *Домети*. У оквиру рубрике објављени су текстови о стваралаштву уметника који су учествовали на изложби. Данило Вуксановић: *Милош Вујановић: Рецензија*, Сава Степанов: *Нада Денић: Чисто сликарство*, Нела Тонковић: *Горан Деспотовски: Трагови егзистенције*, Владимир Митровић: *Маја Ердељанин / Драги дневнике*, Сава Степанов: *О „меким сликама” Босиљке Зиројевић-Лечић*, Радмила Савчић: *Борислав Николић: „Шпиц форме” / Скулптуре и графике*, Ивана Миљковић: *Стваралаштво Весне Павловић*, Небојша Миленковић: *Јанош Тарко: Форме које секу живот*, Сања Којич-Младенов: *Ђула Шанта*.

Рубрика *Датум* посвећена је Књижевној манифестацији *Вељкови дани*, која је одржана 2024. године, те је објављена беседа добитника Вељкове голубице Драга Кекановића: *Вељкове птице*.

Рубрика *Реч* доноси књижевне прилоге аутора: Ота Хорвата, Данила Лучића, Радивоја Шајтинца, Бошка Томашевића, Јелице Кисо, Саше Миљковића, Мирјане Штефанички Антонић, Перице Маркова, Николе Поповића, Весне Цвјетићанин, Душана Савића, Младена Савића, Чедомира Јаничића, Николе Шауле, Ружице Кљајић, Тање Бељански и Срђана Чеперковића.

У рубрици *Споне* објављена је прича *Смрадови* Вилијама Бароуза у преводу Алексе Васиљевића

У овом двоброју објављен је есеј Јелене Ангеловски: *Злочин из нужде и злочин из користи*: о роману Вере и завере Александра Тишме.

У рубрици *Вредновања*: објављени су текстови Бранка Ђурчића *Недељивост*, Маријане Јовелић: *Ко прича о лепоти? – пролазност је у оку посматрача* и Небојше Лапчевића *Читалачки обриси у два пасуса и плавет*.

Двоброј 203-204

Рубрике овог двоброја су *Темат: Изложба пола века Домета, Датум: Сомборски књижевнио фестивал 2024, Реч, Именик / Мирослав Јосић Вишњић (1946–2015–2025) и Чин*.

У рубрици *Темат / изложба: „Пола века Домета”* (приредила: Иња Фирањ) У оквиру рубрике објављени су текстови о стваралаштву уметника који су учествовали на изложби Весна Гајић: Данило Вуксановић *Омаж бескрајном обнављању*, Слађана Драгићевић Трошић: *Мираш Вуксановић Понеси уметност*, Саша Богојев: *Давор Громиловић*, Сава Степанов: *Милан Јакшић*,

Сузана Вуксановић: Јелена Јанев *Хормонологија. Украдено време*, Марко Весић: Јелена Кукић *Трагом неомодернизма: нови простори [чулне] солидарности*, Оливер Томић: Владо Њаради и Мирјана Тијанић *Сећање на будућност*, Андреја Петраковић *Биографија једног рада*, Ђерђи Ратковић *Кратак опис радова*, Јасмина Видаковић *Интервју са Маријетом Сидовски* и Данијела Тасић Цветковић *Очна тачка – периферни вид*.

Рубрика Датум: Сомборски књижевни фестивал 2024. доноси прилоге аутора: Милан Трипковић *Бесмртне лудости госпође Кубат*, Филип Грујић *Како да не волим Америку?*, Љубомир Кораћевић *Скица другог мишљења: трећи хуманизам*, Драгана Младеновић *Збирке* и Маја Стојанац *Срце-цвекла*.

Рубрика Реч доноси поезију и књижевне прилоге аутора: Бранко Ристић *Осам песама*, Милош Ајдиновић *Клизаче у пустињи*, Велиша Јоксимовић *Девет песама*, Ђорђе Јовановић *Десет песама*, Јевросима Ристовић *Пет песама* и Биљана Т. Петровић *Како јесте*.

У рубрици Именик објављен је блок посвећен Мирославу Јосићу Вишњићу (1946–2015–2025), саопштења са Дана сећања на Мирослава Јосића Вишњића (1946–2025), одржаног у организацији Удружења књижевника Србије у Београду, 10. септембра 2025. године. У овој целини заступљени су текстови: Михајло Пантић *МЈВ и Винету*, Дејвид Норис *Мирослав Јосић Вишњић: о књижевности и о пријатељству*, Маринко Арсић Ивков *Пророк у свом селу*, Радивоје Микић *Аскетизам Мирослава Јосића Вишњића*, Јован Пејчић *Сам себи енциклопедист*, Марко Недић *Мирослав Јосић Вишњић – десет година доцније* и Слађана Илић *Житија са булевара*.

Рубрика Чин доноси прилог Ђорђа Петровића *Изузети*.

Књижара

Књижара је отворена у новембру 2016. године и налази се у згради Библиотеке у улици Краља Петра I број 11. У својој понуди има издавачку продукцију наше библиотеке – монографске публикације и часопис Домети. У комисионој продаји доступна су издања разноврсних издавачких кућа из Србије. Књижара нуди и услуге читавања електронских докумената, штампања, фотокопирања и корицења.

Од 24. фебруара 2020. године Књижара послује у адаптираном и знатно функционалнијем простору са улазом из улице Аврама Мразовића.

Од маја 2022. године омогућена је и онлајн куповина наших издања преко веб странице Књижаре <https://www.knjizarakb.rs/>.

Катица Плетл и Верица Ћирић, а по одласку у пензију, Наташа Лукић запослена у књиговезници, радила је као продавац у Књижари, што је подразумевало послове везане за продају – издавање фискалних рачуна и вођење Књиге евиденције продаје.

Драгица Кнежевић-Рајо, књижничар, обављала је послове везане за делатност трговине – комуницирање са комитентима (издавачима), набавку, пријем и задужење робе

са пратећим документима, састављање пријемно-евиденционих листова комисионе робе, унос артикала и продајне вредности у ПЕНпос апликацију, одјаву продате комисионе робе, нивелацију цена, попис и поврат робе, састављање спискова допуне наслова.

Такође, обављала је сву комуникацију са купцима у вези продаје наручених артикала преко Онлајн књижаре, као и организацију доставе наручене робе.

Књиговезница

Бавећи се пословима из делокруга заштите библиотечко-информационе грађе, запослени у књиговезници су укоричили 727 примерка књига, 62 свеске новина и часописа и 5 повеља.

У књиговезници се фотокопира библиотечко-информациона грађа и библиотечка административна документација. Књиговезничарке су велик део 2025. године провеле радећи у књижари која се налази у приземљу библиотечке зграде. Такође, биле су ангажоване на пословима годишњег инвентара и на дистрибуцији библиотечких издања, књига и часописа *Домети*. По одласку у пензију две књиговезничарке, крајем године, за књиговезачке послове задужена је Наташа Лукић.

Књиге на кућну адресу

Библиотечка услуга, покренута 2017. године, намењена је особама старије животне доби, особама које су слабије покретне или непокретним лицима. Библиотечку услугу реализује дип.библиотекарка Жана Ђатовић. Осим ношења књига на кућну адресу грађана, књиге се носе и у Геронтолошки центар Сомбор. Од 22. новембра 2024. године за ову услугу обезбеђен је нов бицикл, Библиобајс – поклон компаније *Capriolo* који у многоме олакшава спровођење ове акције. Број корисника ове услуге повећао се за два нова корисника – укупан број је сада седам корисника. Током 2025. године корисници ове услуге посећени су укупно 28 пута, а књиге су достављене на 45 различитих адреса.

Програмски садржаји

Због реализације инвестиционих радова у здању библиотеке у улици Трг цара Лазара 3, у којем се налази и мултифункционална библиотечка сала, Градска библиотека је од 10. фебруара 2025. године привремено иселила програме из овог простора. Током извештајног периода програмске активности реализоване су у оквиру постојећих просторних и техничких могућности, уз прилагођавање формата и обима програма расположивим условима, како би се обезбедио континуитет рада. Овакве околности довеле су и до очекиваног смањења броја посета програмима.

*

Обележени су значајни датуми, *Дан града Сомбора* (17. фебруар), *Међународни дан даривања књига* (14. фебруар), *Национални дан књиге* (28. фебруар), *Светски дан поезије* (21. март), *Светски дан дечје књиге* (2. април), *Светски дан књиге и ауторских права* (23. април), *Дечја недеља*,...

На самом почетку године уручена је награда *Голуб* Игору Калајџији, том приликом организована је и промоција награђеног рукописа *Драме*. У програму су учествовали: проф. емеритус др Љиљана Пешикан Љуштановић, Данијела Репман, чланица жирија за награду *Голуб*, Игор Калајџија, аутор и Наташа Туркић, директорка Градске библиотеке „Карло Бијелицки“. Награда Голуб се додељује у оквиру конкурса који сваке године расписује Градска библиотека „Карло Бијелицки“ за издавање прве књиге аутора до 40 година. На конкурс је пристигло 51 рукопис, а жири у саставу Драган Бабић, Данило Лучић и Данијела Репман, је одлучио да награду за 2024. годину додели рукопису Дрнч Игора Калајџије.

Дан града Сомбора - У Великој сали Градске куће одржан је програм *Певам за све добре људе на свету* посвећен стогодишњици рођења Велимира Веље Суботића, великог глумца, драматурга и књижевника који је својим уметничким делом обележио сомборску и ширу културну сцену. На самом почетку програма присутне је поздравио Милан Стакић, заменик градоначелника града Сомбора.

Из Силбаша у Бачкој где је рођен 1925. па до последњих овоземаљских дана, Велимир Суботић је непрестано учио да се влада према поруци коју му је деда на колевци усијаном жицом изрезбарио „од корова научи да жилаво живиш на овом свету, а од јоргована – да будеш добар међу људима“. Сомборском Народном позоришту посветио је цео свој глумачки век. Од Алексе Жуњића у Нушићевом Сумњивом лицу до Шербулића у Стеријиним „Родољупцима“, од Жевакина у Гогољевој „Женидби“ до Пере Писара у Госпођи министарки, од Слуге Милутина у Михизовом „Бановић Страхињи“ до Чамче у Игњатовићевом „Вечитом младожењи“ - нанизале се десетине и десетине битних и споредних глумачких улога које су оверене бројним наградама. – рекао је проф. др Миливоје Млађеновић.

Одломке из драме *Дудово моје*, дудово изводио је Здравко Панић - Боскије, глумац у пензији. Публика је имала прилику и да чује фрагменте поеме *Бачка* и песму о *Сомбору*. У програму се чула и староградска музика, у извођењу тамбурашког састава Ђувегије, који су на самом крају програма извели најпознатију песму Велимира Веље Суботића, *Фијакерист*. Програм је водила Наташа Туркић, директорка библиотеке. Сви присутни на поклон су добили обележивач са песмом *Ляхори над равницом*. Програм је организован у оквиру прославе Дана града Сомбора, у среду, 19. фебруара 2025. године у 18.00 часова, у Великој сали Градске куће. Пратећи део преограма – изложба посвећена Вељи Суботићу у улазу на Позајмно одељење за одрасле на Главној улици.

Промоција романа *НГДЛ* Маринкса Арсића Ивкова, добитника НИН-ове награде, организована је 23. априла. Програм је одржан у Српској читаоници „Лаза Костић“.

Поводом Светског дана поезије, у петак, 21. марта, у Градској библиотеци организован је програм „Књижевни портрет Ђорђа Нешића“, док је у холу Позајмног одељења за одрасле уприличен излог књига „Избор из домаће и светке поезије“. Ђорђе Нешић, рођен 1957. године у Бијелом Брду. Дипломирао на Филолошком факултету у Београду, а своју богату песничку каријеру започео је пре 40 година, када му је и објављена прва збирка поезије „Црв сумње у јабуци раздора“ (1985). Након које су уследиле бројне збирке међу којима су „Сурогати“ (1990), „Чекајући створитеља“ (1995), „Граница“ (2006), „Полог“ (2016), „Прозор кроз који Дунав тече“ (2000), „Струне“ (2022) и збирка песама за децу „Штука код зубара“ (2024). Његов рад је препознат кроз бројне награде, укључујући Бранкову награду, Лазину награду, Змајеву награду, Дисову награду и многе друге. У програму је о стваралаштву песника говорио проф. др Саша Радојчић, песник и књижевни критичар, разговор је водила Наташа Туркић, директорка Градске библиотеке. За музичку пратњу на гитари био је задужен Слободан Данчуловић.

Одржани су и програми: промоција путописа *Уљез међу опсенама: Италија – градови и судбине* Блажа Поповића (29. мај), *Дез у Библиотеци* (27. јун), *Намасте, Индијо!* Моника Маширевић (30. јун), предавање *Тајне легата Вељка Петровића*, предавање је одржао Милош Зарић, кустос Куће легата (25. октобар), представљена је збирка поезије *Свирка поезије* младог аутора Уроша Микулића, књига је објављена 2025. године у издању Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ (15. октобар), Књижевни портрет Невена Милаковића (27. октобар), промоција књиге *Беглук* аутора Душана Савића, објављене у издању Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ (28. октобар), промоција књиге *Преживети хаос* проф. др Зорице Томић одржана је у Српској читаоници „Лаза Костић“ (20. новембар). У децембру, 23. и 30., одржана су два предавања у оквиру циклуса путописних предавања Милице Шаћировић Индокина: Камбоџа, Лаос и Вијетнам. Награда Голуб уручена је 22. децембра Андријани Томић.

Крајем 2025. године, започета је припрема за експерименталну промоцију књиге *Источно од Дизниленда* Чедомира Јаничића која је у плану да буде рализована у 2026. години. Промоција подразумева коришћење алата вештачке интелигенције.

Филмски програм

Слободна зона - У дворишту Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ од 9. до 11. јуна 2025. године одржана је 19. турнеја филмског фестивала „Слободна зона“, доносећи публици у Сомбору три изузетна филмска остварења.

Током три вечери, љубитељи седме уметности имали су прилику да бесплатно погледају играни и документарне филмове, међу којима је и овогодишњи Оскаровац „Ми немамо другу земљу“, затим велики хит публике са последњег Берлинског фестивала „Мој најдражи колач“, као и експериментални документарцац „Мага 1909“, који је посебно заинтригирао публику својом формом и темом.

Све пројекције биле су одржане под отвореним небом, а свака од филмских вечери привукла је велики број гледалаца.

Белдокс ехо – Сомборска публика је крајем августа имала прилику да погледа два филма из најновијег издања Белдокс фестивала. У августу, 25. и 26. у дворишту Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ приказани су документарни филмови: *Хаковање мржње* и *Срећно свима*.

Манифестације

Сомборски књижевни фестивал

Градска библиотека „Карло Бијелицки“ Сомбор и УГ „Сомборски књижевни фестивал“, 9. и 10. мај 2025. године.

Десети Сомборски књижевни фестивал, који је ове године одржан под покровитељством Града Сомбора, свечано је отворен у петак, 9. маја 2025. године, у Легату Мирослава Јосића Вишњића, у Градској библиотеци „Карло Бијелицки“. У уводном делу програма присутнима су се обратиле Наташа Туркић, директорка Библиотеке и Тамара Бабић, директорка Фестивала, које су поздравиле публику и истакле значај фестивала и подршке младим ауторима.

Након тога, свечано је уручена награда на Конкурсу за другу књигу аутора млађих од 35 година. Овогодишњи добитник био је Данило Браковчевић, те му је као награда објављена збирка Ситнице другог ветра. Програм је настављен разговором и читањем у којем су учествовали аутори Тања Ступар Трифуновић и Миленко Бодирогић. Разговор је водио Драган Бабић, а публика је имала прилику да чује инспиративну размену мисли и изабране одломке из дела ових истакнутих аутора.

Другог дана фестивала, у суботу, 10. маја, публика је имала прилику да ужива у сусрету с ауторкама Даницом Вукићевић и Аном Вучковић, које су говориле о свом стваралаштву и читале одломке из својих дела. Разговор је водила Тамара Бабић. Сомборски књижевни фестивал, који већ десет година обогаћује културни живот града, и овога пута показао је значај неговања савременог књижевног израза, дијалога и подршке младим ствараоцима.

Дан Лазе Костића

Књижевна манифестација Дан Лазе Костића, посвећена најкарактеристичнијем песнику српског романтизма и најлепшој љубавној песми Santa Maria della Salute, одржана је у петак, 6. јуна, у 12.00 часова, у Легату Мирослава Јосића Вишњића, у Градској библиотеци „Карло Бијелицки“.

Стручни жири песничке повеље Венац Лазе Костића, у саставу Давид Кеџман Дацо, Горан Малбаша и Слободан Зубановић, донео је одлуку да овогодишње признање припадне књижевнику Симону Грабовцу.

У програму су учествовали: Симон Грабовац, лауреат, Наташа Туркић, директорка библиотеке, Давид Кеџман Дако, књижевник, Горан Малбаша, компаративиста и библиотекар. Манифестацију *Дан Лазе Костића* организују Градска библиотека „Карло Бијелицки“ и Удружење грађана „Раванградско пролеће“, под покровитељством Града Сомбора.

Подунавски дан Јаноша Херцега

У Градској библиотеци „Карло Бијелицки“ у Сомбору, у простору Легата Мирослава Јосића Вишњића, у петак, 10. октобра, одржана је књижевна манифестација „Подунавски дан Јаноша Херцега“.

Књижевну награду „Херцег Јанош“ за трајно животно дело добио је др Ференц Мак, истакнути историчар књижевности, културолог, библиограф и публициста. Признање му је уручила Наташа Туркић, директорка Градске библиотеке.

У свом обраћању, лауреат је истакао да је Херцега лично познавао: „Све оно што сам могао да научим као животну поуку, морални пример и духовно усмерење – научио сам од Јаноша Херцега. Зато ми је бескрајна част што носим награду која има његово име,“ рекао је Мак.

Члан жирија др Иштван Шилинг подсетио је на значајан научни и културни допринос овогодишњег добитника, нагласивши да Ференц Мак „у својим радовима остаје веран родном крају и културном наслеђу подунавског простора“, као и да је „обележивши 30. годишњицу смрти Херцег Јаноша, показао пут поштовања духовног наслеђа“.

У разговору са лауреатом о његовом стваралаштву учествовали су чланови жирија Тимеа Л. Могер, др Иштван Шилинг и Јоланка Ковач.

Награда је уметничко дело академског вајара Петера Мраковића, а покровитељ манифестације је Град Сомбор.

Поезија Вином обојена

У Српској читаоници „Лаза Костић“, у суботу 30. августа, одржано је „Вече поезије и вина“. Након успешно реализованог конкурса за најлепше песме о вину и љубави, штампана је пета збирка „Поезија вином обојена“. Овогодишњи лауреати су: Слађана (Бранислава) Бушић – *Колико винограда до васкрсења*, Наталија Павличевић – *Урбанистичка* и Чедомир Јаничић – *Етенор*. На самом почетку програма публику су поздравили директорка библиотеке Наташа Туркић и Вук Вујко, представник УГ „Информа“ и винарије „Вучји подрум“. У наставку програма Горан Малбаша, члан жирија,

прочитао одлуку жирија, а затим су уручене награде и захвалнице. Награђене песме читао је глумац Перо Стојанчевић. Програм је одржан под покровитељством Града Сомбора.

Сарадња са установама, удружењима и невладиним организацијама

И у 2025. години настављена је сарадња са Педагошким факултетом у Сомбору. Пракса студената реализована је у пролећном и јесењем семестру. Студенти, смера библиотекар-информатичар, у склопу своје наставе долазили су на одељења библиотеке и запослени су их укључивали у рад.

Настављена је сарадња са општом болницом *Др Радивој Симоновић* (акција Бебитека), УГ *Уметнички студио*, Клубом љубитеља стрипова, Филмским фестивалом *Слободна зона*, ПЕБ центром, УГ *Урбани Шоки*, Удружењем слепих и слабовидих, Туристичком организацијом града Сомбора, УГ *Норма*.

Простор Омладинског кутка користило је удружење Јоу за реализацију програма **Психодрамска група за децу**, група подстиче креативност, богати емоционално изражавање и ослобађа потиснута осећања на квалитетан начин, побољшава вршњачку комуникацију, као и однос са родитељима и другим одраслима, шири репертоар асертивног понашања, побољшава концентрацију.

У сарадњи са Фондацијом Лаза Костић, библиотека је учествовала у реализацији фестивала *Звездане стазе Лазе Костића*, који је одржан у октобру 2025. године.

Инвестициона улагања - Радови на уређењу објекта у улици Трг цара Лаза

Током 2025. године започети су радови на уређењу ентеријера зграде Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ у Сомбору, Трг Цара Лазара 3 (објект Дечјег одељења), захваљујући средствима која су обезбедили Град Сомбор и Покрајински завод за заштиту споменика културе.

Пројектом су предвиђени обимни радови на уређењу ентеријера који обухватају занатске радове на замени облога подова, зидова и плафона, рестаурацију унутрашње столарије и браварије, радове на инсталацијама водовода и канализације, електроинсталацијама, као и постављање инсталације дојаве пожара и машинских инсталација грејања, хлађења и вентилације објекта.

Реч је о наставку улагања у овај објект, након претходно реализованих радова на санацији крова и спољног дела зграде. Наведене активности представљају значајан корак у очувању и модернизацији простора библиотеке, са циљем унапређења услова за рад и

боравак корисника, уз очување културно-историјске вредности објекта. Зграда некадашње Мађарске читаонице, изграђена 1883. године, има статус споменика културе од великог значаја.

Због извођења радова, Дечје одељење је привремено затворено за кориснике од 10. фебруара 2025. године. До краја 2025. године радови нису у потпуности окончани. Ова околност утицала је на организацију програмских активности и број посета у објекту Дечјег одељења, које су реализоване у складу са расположивим просторним и организационим могућностима.

У оквиру пројекта *Технолошко унапређење мултифункционалног простора за квалитетније програме у библиотеци*, реализованог у две фазе средствима Министарства културе Републике Србије, извршена је набавка аудио-визуелне опреме и мобилијара (2024. године), чиме су створени савремени технички услови за реализацију програма у мултифункционалној сали.

Финансирање текућих инвестиција

Уз средства оснивача Библиотека је конкурсима у државним институцијама обезбедила додатна средства за набавку књига, заштиту грађе, уређење и опремање Библиотеке.

Министарство културе Републике Србије

Заштита дела раритетне књиге, 555.000,00

Чаопис за културу Домети, 250.000,00

Технолошко и функционално унапређење мултифункционалног простора за квалитетније програме у Библиотеци – друга фаза, 570.000,00

Обележавање деценије од смрти Мирослава Јосића Вишњића - 150.000,00

Откуп публикација 2025. – публикације издате 2024. – 33.540,00

публикације издате 2025. – 18.901,00

У 2025. години изостала је подршка Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама за финансирање за одређене програмске делатности.

Финансирање Матичне делатности, 200.000,00

Набавка књига, 150.000,00

Управни и Надзорни одбор библиотеке

У протеклој 2025. години на седницама Управног и Надзорног одбора Библиотеке разматрана су важна питања, и донете су значајне одлуке:

Управни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелицки“

1. Усвајање Статута Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор;
2. Усвајања Плана јавних набавки за 2025.годину;
3. Усвајање I измене Пословника о раду Управног одбора Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор;
4. Доношење одлуке о отпису библиотечко-информационе грађе, након завршене ревизије у свим огранцима Библиотеке;
5. Предлог централне Комисије за отпис
6. Разматрање и усвајање Извештаја о раду Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2024. годину;
7. Разматрање и усвајање финансијског извештаја и финансијских показатеља Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2024. годину;
8. Усвајање Извештаја Централне пописне комисије Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор о извршеном попису за 2024. годину;;
9. Усвајање новог Правилника о награди „Херцег Јанош“- књижевна награда.
10. Усвајање Плана рада Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2026. годину ;
11. Усвајање финансијског плана за 2026. годину и пројекција финансијских показатеља трогодишњих планова рада.

Надзорни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелицки“

1. Конституисање новог Надзорног одбора Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор и именовање заменика председника Надзорног одбора;
2. Разматрање и усвајање Извештаја о раду Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2024. годину;
3. Разматрање и усвајање финансијског извештаја и финансијских показатеља Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ за 2024. годину;

4. Усвајање Извештаја Централне пописне комисије Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор о извршеном попису за 2024. годину;
5. Извештавање Надзорног одбора о спроведеним јавним набавкама у 2024. години;
6. Састављање Извештаја о раду Надзорног одбора за 2025.годину.

Градска библиотека „Карло Бијелицки“

Наташа Туркић, директорица

